

Historisk inventering inom del av fastigheten Kråkebacken 7:138 i Svalövs kommun

2024-04-12

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
1.1 Administrativa uppgifter	3
2 Områdesbeskrivning.....	3
2.1 Geologi / Hydrogeologi	4
2.2 Skyddad natur.....	6
2.3 Brunnar.....	6
2.4 Arkeologi	6
2.5 EBH-Kartan	7
3 Historik	7
4 Tidigare utförda undersökningar.....	12
5 Platsbesök.....	13
6 Slutsats	14

1 Inledning

På uppdrag av Svalöv kommun har Olida Miljökonsulter AB genomfört en historisk inventering för del av fastigheten Kråkebacken 7:138 i Svalövs kommun. Undersökningsområdet är aktuellt för pågående detaljplanarbete.

För nuvarande utreds möjligheten till bland annat förskola med tillhörande skolgård, infart, parkering, gång- och cykelvägar samt dagvattenhantering inom den berörda delen av fastigheten Kråkebacken 7:138. Den natur som finns inom planområdets östra del planeras att skyddas och planläggas som natur.

I ett granskningsyttrande utfärdad 2024-02-01 (Dnr:972–2024) samt i yttrande över samråd daterat 2023-09-12 med ärendebeteckning 402-21520-2023 menar Länsstyrelsen i Skåne att det inte går att utesluta misstanke om förorening inom det planerade detaljplanområdet.

Vidare bör, enligt Länsstyrelsen i Skåne, tidigare framkomna uppgifter om en eventuell mjältbrandsgrav inom detaljplanområdet utredas ytterligare för att bedöma markens lämplighet för ändamålet och informera om eventuella försiktighetsåtgärder vid exempelvis grävarbeten.

Baserat på ovan nämnda bedömdes en historisk inventering av området vara motiverat att genomföras. Den historiska inventeringen syftar till att utreda om det föreligger potentiella miljö- och hälsorisker inom området för den nya detaljplanen. Utredningsarbetet har innefattat studier av historiska kartor och flygfoton samt en genomgång av ett urval databaser som tillhandahåller information om förorenade eller potentiellt förorenande områden, geologisk och hydrogeologisk information, myndighetsarkiv samt skyddsvärda områden och fornlämningar. Utöver det har den historiska inventeringen även haft som syfte att undersöka huruvida en mjältbrandsgrav förekommit inom berört område.

1.1 Administrativa uppgifter

Beställare	Svalövs kommun
Fastighetsbeteckning	Kråkebacken 7:138
Fastighetsägare	Svalövs kommun
Tillsynsmyndighet	Länsstyrelsen Skåne
Miljökonsult	Olida Miljökonsulter AB

2 Områdesbeskrivning

Den aktuella fastigheten Kråkebacken 7:138 i Svalövs kommun utgörs i dagsläget av öppna gräsytor med en skogsdunge med varierande vegetation i södra. Området avgränsas av Lärkgatan i syd/sydväst och Pålstorpsvägen i syd/sydväst.

Undersökningsområdet utgör cirka 31 500 kvadratmeter. I västlig och sydlig riktning omges aktuellt område av villakvarter, medan marken i nordlig och östlig riktning främst utgörs av öppna gräsytor och skog. Se figur 1. Närmsta bostadsbebyggelse ligger i direkt anslutning till det aktuella området i väst. I sydlig/sydvästliga riktning skiljer Lärkgatan aktuellt område och villaområdet åt.

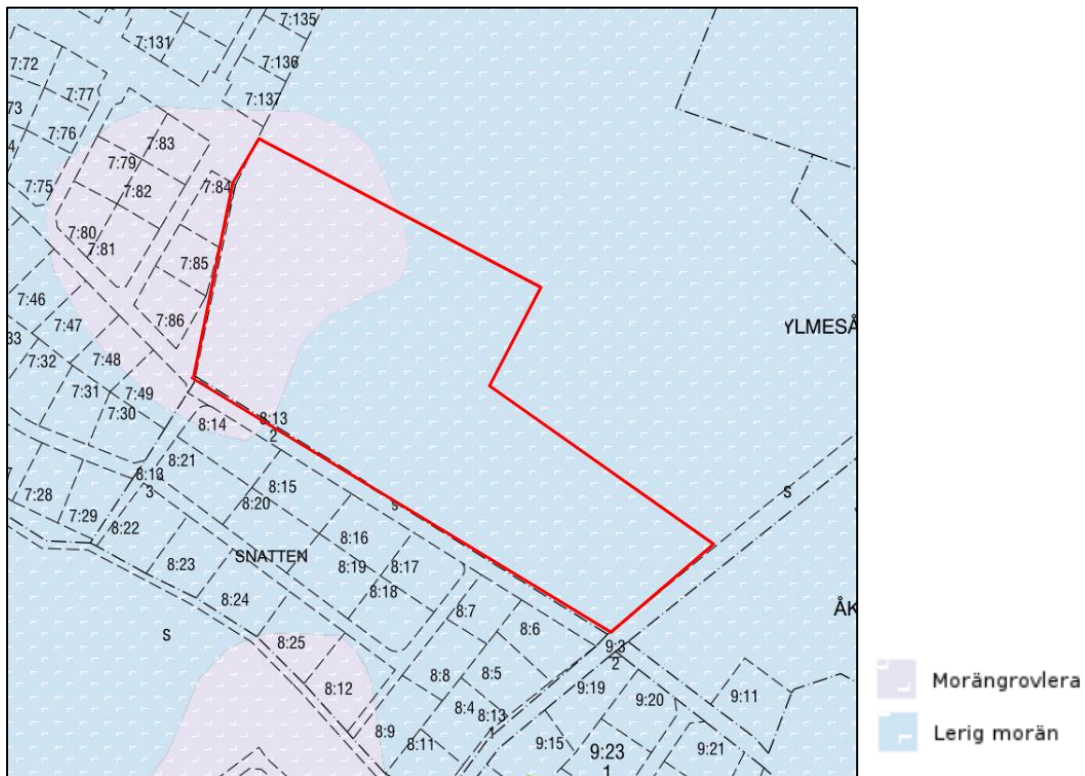

Figur 1. Översiktsbild som visar ungefärlig utbredning för det aktuella området markerat med rött. © Lantmäteriet 2024

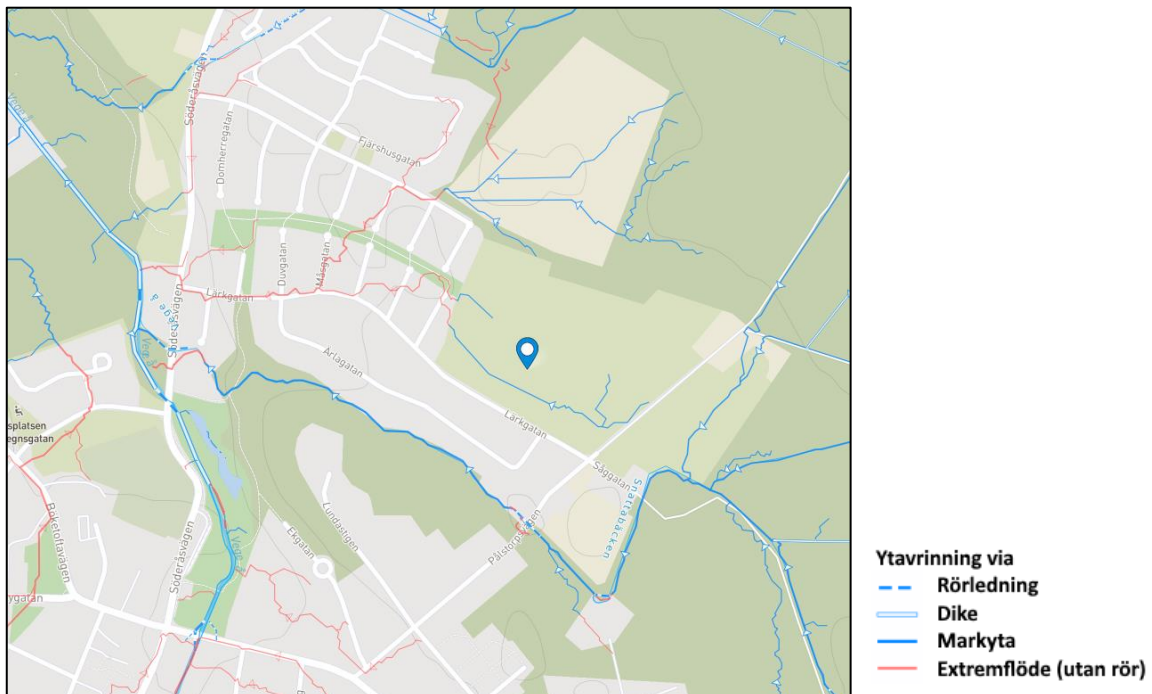
2.1 Geologi / Hydrogeologi

Den naturliga jordarten inom det berörda området utgörs enligt SGU:s jordartskarta huvudsakligen av lerig morän, se figur 2 på följande sida för ett utdrag ur SGU:s jordartskarta där det aktuella området markerats ut. Enligt SGU:s jorrdjupskarta är djupet till underliggande berggrund 5–10 meter inom området.

I figur 3 på följande sida presenteras en modell av hur ytavrinningen sker inom området, där faktorer som broar, befintliga rörledningar, trummor och diken har beaktats. Vegeå ligger cirka 400 m sydväst om aktuellt område, och biflödet Snattabäcken omkring 100 m bort i sydlig riktning. Snattabäcken ansluter till Vegeå väster om Söderåsvägen. Grundvattnets strömningsriktning i området bedöms generellt vara i samma riktning som strömningsriktningen i diket, det vill säga mot söder eller sydväst.

Figur 2. Utdrag ur SGU:s jordartskarta som visar ungefärlig utbredning för det aktuella området markerat med rött. © SGU 2024

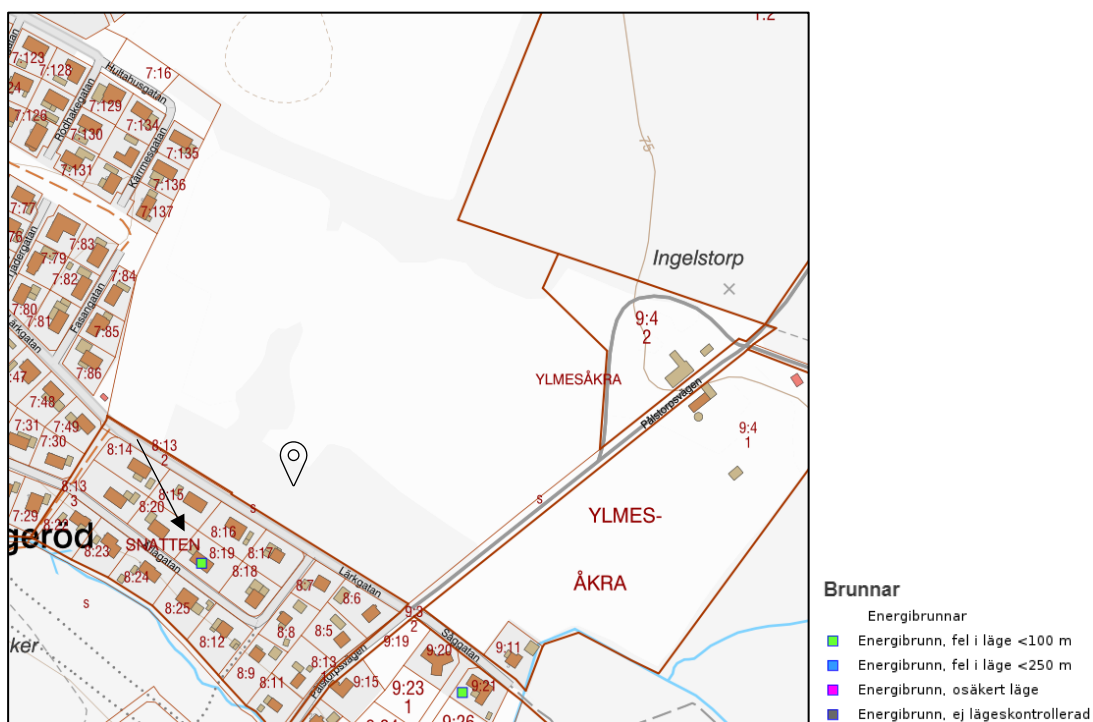
Figur 3. Utdrag från topografisk karta över modellerad ytvavrinning inom aktuellt område. Aktuellt läge inom fastigheten Kråkebacken 7:138 visas med blå markör @ Vattenatlas 2024

2.2 Skyddad natur

Enligt Naturvårdsverkets databas "Skyddad Natur" ligger aktuellt område inte inom något särskilt skyddsvärt område. Närmsta naturreservat, Liaängen, är beläget cirka 2 km nordväst om detaljplanområdet.

2.3 Brunnar

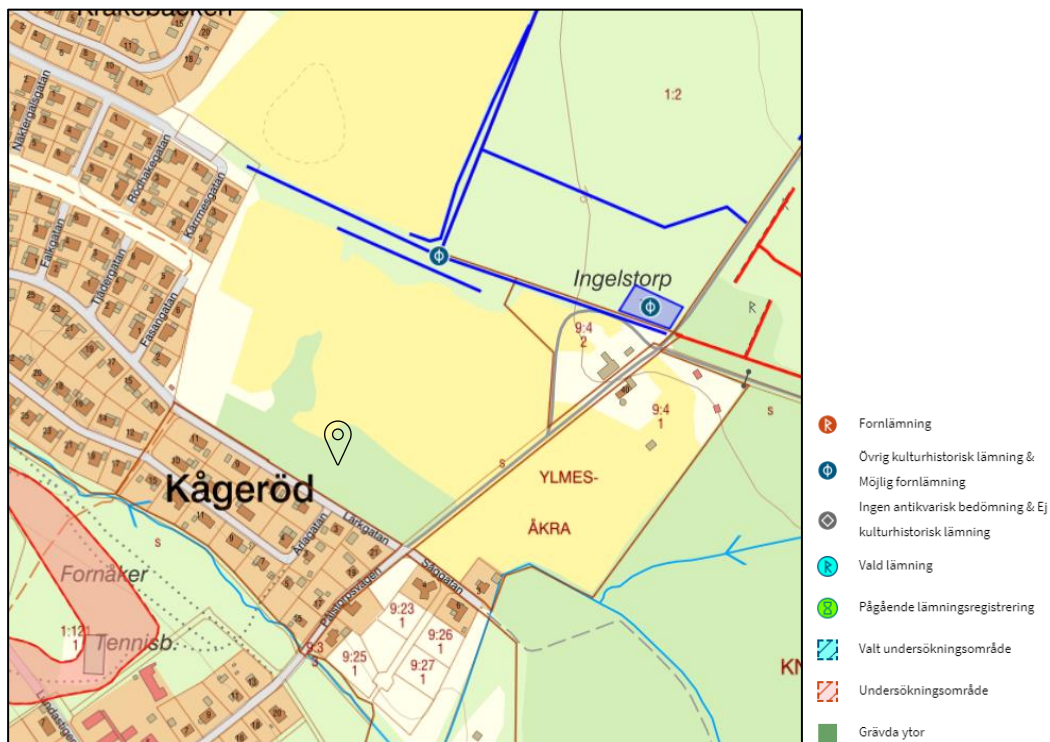
SGU:s brunnregister visar att det inte finns några brunnar registrerade på fastigheten Kråkebacken 7:138. Närmsta registrerade brunn återfinns på fastigheten Snatten 8:19 belägen cirka 50 meter bort i sydlig riktning. Grundvattennivån i brunnen har enligt brunnregistret uppmätts till 4 meter under markytan. Se figur 4 nedan. Dock går det inte att utesluta att äldre grävda brunnar, som inte finns registrerade i SGU:s brunnregister kan förekomma.

Figur 4. Utdrag från SGU:s brunnregister med aktuellt läge inom fastigheten Kråkebacken 7:138 som visas med svartvit markör @ SGU 2024

2.4 Arkeologi

Enligt Riksantikvarieämbetets sökverktyg Fornsök finns en fyndplats en bit norr om det aktuella detaljplansområdet inom fastigheten Kråkebacken 7:138. Lämningen avser ett gränsmärke och hägnadssystem. Se figur 5 på följande sida.

Figur 5. Utdrag från Riksantikvarieämbetets tjänst, fornsök. Aktuellt läge inom fastigheten Kråkebacken 7:138 visas med svart markör @ Riksantikvarieämbetet

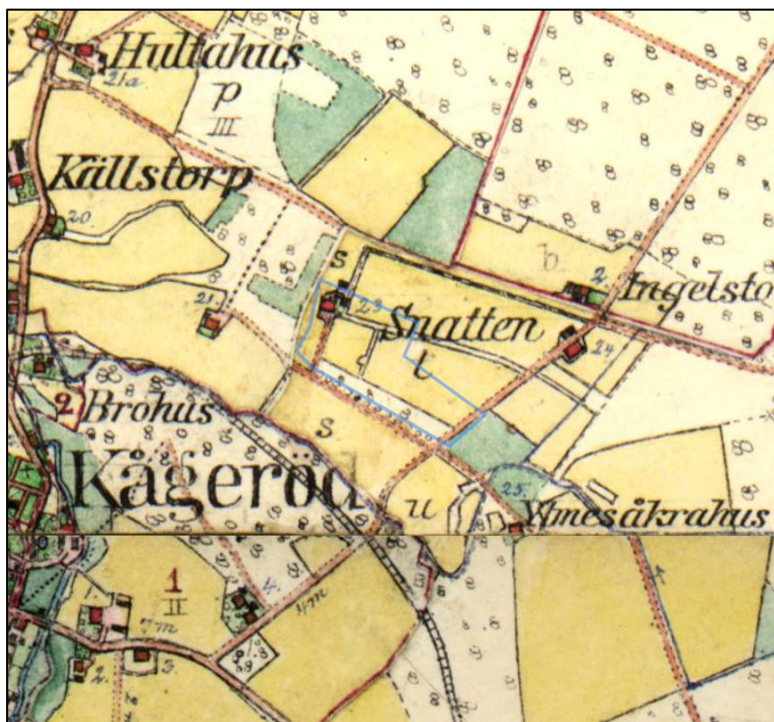
2.5 EBH-Kartan

Enligt Länsstyrelsernas databas för efterbehandling av förorenade områden (EBH – stödet) har ett potentiellt förorenat område identifierats (bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkeri) cirka 200 meter väst om aktuellt område. Objektet är ej riskklassat.

3 Historik

Enligt historiska kartor har aktuell del av fastigheten Kråkebacken 7:138 tidigare benämnts Snatten, vilket framgår av den häradekonomiska kartan från tidigt 1900-tal i figur 6. I det aktuella områdets nordvästra hörn har en gård varit belägen. Det framgår även att resterande del av tomten utgjordes av åkermark, lövskog och vägar. Gården nordöst om det aktuella området på fastigheten Ylmesåkra 9:4 byggdes 1880.

I figur 7 och 8 på följande sidor ses en flygbild från 1939 respektive 1940-talet där åkermarken och gården i det nordvästra hörnet framgår.

Figur 6. Utdrag ur häradsekonomiska kartan från tidigt 1900-tal. Se blå markering för ungefärlig utbredning av den aktuella området @Kartbild

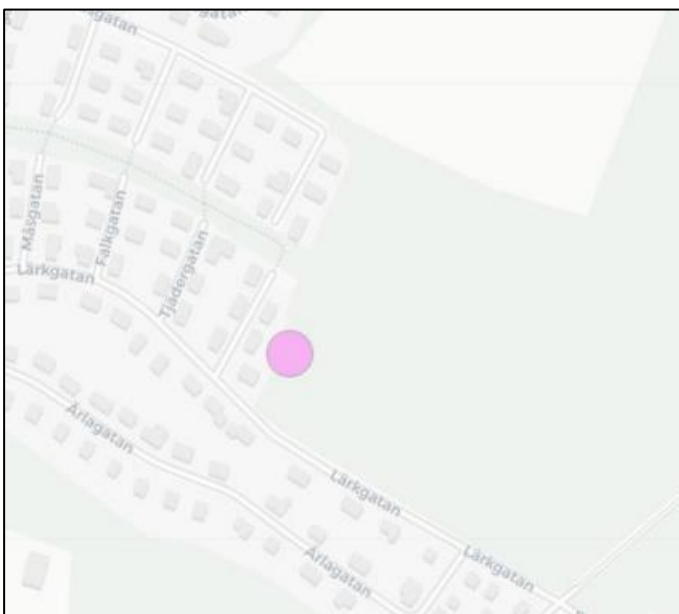

Figur 7. Flygfoto från 1939. Se blå markering för ungefärligt utbredning av det aktuella området @Lantmäteriet

Figur 8. Flygfoto taget någon gång mellan 1940–47. Se blå markering för ungefärlig utbredning av den aktuella delen av fastigheten Kråkebacken 7:138 @Kartbild

Tre historiska utbrott av mjältbrand har kartlagts inom Kågeröd socken, där senaste utbrotten av mjältbrand i Kågeröd socken inträffade år 1940 enligt Statens Veterinärmedicinska anstalt (SVA). Två av dessa återfinns i SVA:s kartdatabas. Besättningen Kågeröd 4 ser ut att ligga inom/angränsar till den aktuella delen av fastigheten Kråkebacken 7:138 utifrån markeringen i figur 9 nedan. Noteras bör dock att SVA har bestämt markering på kartan, vilket innebär att den inte markerar eventuell kadavergrav utan enbart aktuell/sannolik plats för drabbade besättningar utifrån historiska källor. Underlaget från SVA visar alltså enbart på att gården varit spärrad för mjältbrand, men inte den faktiska placeringen av mjältbrandsgraven.

Figur 9. Markeringen på kartan har SVA bestämt och de markerar inte eventuell kadavergrav utan enbart aktuell/sannolik plats för drabbade besättningar utifrån historiska källor @ Statens Veterinärmedicinska anstalts kartdatabas

Enligt SVA fanns redan 1917 en utförlig instruktion om hur en mjältbrandsgrav bör grävas. Rekommendationen var att först välja lämplig torr och avlägsen plats. Innan djuren (oftast kor) begravdes skulle fotogen eller kreosot hällas och flambra yttersidorna för att förhindra sporbildning. Graven skulle vara så djup att jordlagret över djuret skulle vara cirka 1,5 meter. Om dessa råd alltid följdes vet man inte. I de två fall i modern tid som utbrott av mjältbrand skett orsakat av gamla gravar, har historiska dokument eller muntlig berättelse visat att det gjordes allvarliga fel.

I figur 10 nedan visas en flygbild från 1960 av vilken framgår att gården i det nordvästra hörnet fortsatt fanns kvar samt att det aktuella området (inom blå markering) främst nyttjades som jordbruksmark. På bilden ses även gården nordöst om det aktuella området på fastigheten Ylmesåkra 9:4.

Figur 10. Flygbild från cirka 1960. Se blå markering för ungefärlig utbredning av den aktuella delen av fastigheten Kråkebacken 7:138 @Kartbild

Utifrån den ekonomiska kartan från 1972 framgår det att inom det aktuella området finns två fastigheter, Snatten 8:2 och Snatten 8:3. Kartan redovisar fastigheter och registerbeteckningar samt bostadsbyggnader, tomt och trädgård, åkermark, dikning samt brukningsvägar. Se figur 11.

Figur 11. Utdrag ur ekonomiska kartan framtagen 1972. Se blå markering för ungefärlig utbredning av det aktuella området @Kartbild

Som framgår av figur 12 från cirka 1975 finns gården inom den berörda delen av fastigheten inte längre kvar vid denna tid. I den södra/sydvästra delen av planområdet, i anslutning till Lärkgatan, kan man på flygfotot notera någon typ av aktivitet. Dock har det inte varit möjligt att avgöra typen av aktivitet då det inte finns någon information om det. Aktiviteten ser ut att förekomma även senare baserat på flygbilder från cirka 1983 och 2000, se figur 13 och 14.

Enligt information från planbeskrivningen byggdes bostadsområdena väster och söder om planområdet ut kring början av 1970-talet och framåt. Bedömning gjordes därför att det som syns på flygfoto från 1975 är kopplad till den utbyggnad som skedde av bostadsområdena. Området kan ha använts som upplag/uppställningsplats under perioder och kanske har också överblivna schaktmassor i mindre mängd lagts inom denna yta. Vidare bedömdes det att sannolikheten för att schaktmassorna från denna aktivitet ska ha bidragit till omfattande föroreningar som låg. Detta eftersom utbyggnadsområdena ifråga tidigare varit betes- eller jordbruksmark.

Figur 12. Flygfoto från cirka 1975. Se blå markering för ungefärlig utbredning av det aktuella området
@Kartbild

Figur 13. Flygfoto från cirka 1983. Se blå markering för ungefärlig utbredning av det aktuella området @Lantmäteriet

Figur 14. Flygbild från cirka 2000. Se blå markering för ungefärlig utbredning av det aktuella området @Kartbild

4 Tidigare utförda undersökningar

Inga uppgifter har framkommit om tidigare markundersökningar inom fastigheten. Det har funnits planer på att anlägga en djurkyrkogård. Detta blev dock aldrig av enligt uppgifter från Svalöv kommun.

5 Platsbesök

Platsbesök utfördes 2024-04-05. Vid platsbesöket noterades en mindre hög/kulle som troligen kan ha tillkommit från tillförda massor. Se figur 15 nedan. Högen/kullen återfinns i den södra delen av området, precis norr om Lärkgatan. Den ser ut att ha funnits i anslutning till den tidigare körvägen in till bostadshuset. I flygfoto från 1975 som ses i figur 12 på sidan 11 kan man urskilja att det förekommer något upphöjt på den platsen. Även från senare flygbilder kan man se högen/kullen inom samma yta, se figurerna 13 - 14.

Figur 15. Bild tagen från platsbesöket 2024-04-05 som visar högen/kullen.

Utöver det påträffades betongmaterial inom den yta där den tidigare bostadsbyggnaden varit placerad. Se figur 16. Det är sannolikt att betongmaterialen kommer från rivningsmassor i samband med rivningen av byggnaden. Under platsbesöket gick det inte att avgöra huruvida det förekommer mer fyllnadsmassor djupare ner i marken, varför det inte går att utesluta att potentiellt förorenade jordmassor kan förekomma inom området.

Figur 15. Bilder tagna från platsbesöket 2024-04-05. Ytligt förekommande betongmaterial noterades på den plats där tidigare bostadsbyggnad funnits.

Gällande övriga delar av det planerade detaljplanområdet har inga tecken på vare sig förorening eller mjältbrandsgrav noterats vid det utförda platsbesöket.

6 Slutsats

Baserat på det underlag som erhållits samt det utförda platsbesöket går det ej att utesluta förekomst av föroreningar inom berörd del av fastigheten Kråkebacken 7:138, speciellt i anslutning till ytan vars tidigare bostadshus varit placerad samt i och kring den lilla högen/kullen. Utöver det har även lantbruksverksamhet bedrivits inom och kring aktuellt område.

Utifrån ovan nämnda bedöms det föreligga risk för att spår av bränslen, oljor och bekämpningsmedel kan förekomma i marken. Andra vanligt förekommande föroreningar i fyllnadsmassor är metaller och PAH vilka bland annat kan komma från askor, slagg och byggavfall som använts för utfyllnad.

Gällande mjältbrandsgraven har det i föreliggande historiska inventering inte gått att kartlägga dess exakta placering då ingen information om detta finns tillgänglig.

Malmö 2024-04-12

Upprättad av:

Sandra Ollander
Olida Miljökonsulter AB

Granskad av:

Tina Ren
Olida Miljökonsulter AB